

LIBRIS

We know
books

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, sector 6
cod poștal 060269, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.librariaeikon.ro, www.edituraeikon.ro

**Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)**

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PĂUNOIU, GEORGIAN**

Cunoașterea devine iubire : teme morale în actualitate /
Georgian Păunoiu. - București : Eikon, 2025
ISBN 978-606-49-1447-7

2
17

Ilustrație copertă: Rareș Ionașcu
DTP: Valerian Susan

Editor: Valentin Ajder

Pr. Georgian Păunoiu

CUNOAȘTEREA DEVINE IUBIRE.

TEME MORALE ÎN ACTUALITATE

Cuvânt înainte de
Pr. prof. univ. dr. Ioan C. TEȘU

E I K O N

București, 2025

Ce rămâne, până la urmă, și dincolo? Rămâne dragostea, care pe toate le desăvârșește. „Cum îl iubește Dumnezeu pe om? Dar ce să spun eu? Avem cuvântul Evanghelistului: *Așa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică*. Ce e mai mult decât asta? Ne-a dat învățătură dumnezeiască, ne-a lăsat rânduiala minunată a înduhovnicirii omului, ne-a pregătit viața veșnică și ne așteaptă: *Veniți să moșteniți împărăția gătită vouă!* Sfântul Cuvios Moise⁸⁵ spunea: *Puțină este osteneala, veșnică odihna.*”

⁸⁵ Avva Moise, „Cuvinte către Avva Pimen” 7, în *Patericul sau Apoftegmele Părinților din pustiu*, Colecția alfabetică, text integral, traducere, introducere, prezentări și postfață de Cristian Bădiliță, Editura Vremea, București, 2015, p. 234.

CUPRINS

Cuvânt înainte de Pr. prof. univ. dr. Ioan C. TEȘU	5
---	---

ECOURI DIN SFINTELE SCRIPTURI

Rugăciunea Tatăl Nostru – sinteză a Evangheliei.....	15
Teme morale în <i>Ecclesiast</i>	35
Familia în lumina Vechiului Testament.....	50
Familia creștină – mijloc al comuniunii.....	60
O scurtă radiografie.....	61
Avalanșa provocărilor	63
Hristos – Calea noastră	69
Moștenirea cea întru Hristos	73
Postul Mare – răstimp al înnoirii duhovnicești	77
„Calea postului să o săvârșim...”	82
„Bucuria Lui e mântuirea creației!”	88
Omul în fața suferinței și a morții	96
Boala și suferința – un barometru al credinței	97
„Transfuzia de viață” sau despre o altfel de prezență.....	99
Suferința – „o realitate, o problemă, o taină”	101
Vindecarea omului – o arvună a învierii	106
Întâlnirea cu Hristos – minunea cea mare a vieții	113
„Omul este ceea ce rămâne după judecata lui Dumnezeu”	116
A trăi în Hristos sau despre viața care are sens.....	121
Dragostea – împlinirea vieții sfințite	125
În căutarea virtuților.....	126
Cum ajung să-L iubesc pe Dumnezeu?	127
Iubirea – între firesc și senzualitate.....	129

Iubirea de vrăjmași.....	130
Despre credință, euharistie și ceva îndoială.....	131
Darul prieteniei.....	134
De la <i>Aripile de foc</i> la bunele maniere.....	138
„Când vede pe domnul, sufletul se bucură”.....	141
Roagă-te și lucrează!.....	147
Întâlnirea cu Dumnezeu în viața noastră.....	150
Zidurile și cele două lumi.....	158
Evangelhia, trupul și calea împărăției.....	161
Catedrala – întoarcerea la vestea cea bună.....	167

CHIPURI ALE SFINȚENIEI

Sfințenia – sau „adânc pe adânc cheamă”.....	171
Sfinții Trei Ierarhi – chipuri ale tainei învierii.....	175
Vocația slujirii lui Hristos.....	177
Liturghie și filantropie.....	178
Sfântul Serafim de Sarov, monahul cu nume de văpaie.....	181
Duhovnicia – centrul vieții Bisericii.....	188
Sfântul Siluan – un om al dragostei de Dumnezeu.....	191
Ioan al Crucii și exigențele iubirii.....	197
<i>Căzut-a chiparosul, întristați-vă, cedrii!</i>	
Chipul Cuviosului Petroniu de la Prodrumu.....	204

LBRIS

We know
books

**ECOURI
DIN SFINTELE SCRIPTURI**

RUGĂCIUNEA TATĂL NOSTRU – SINTEZĂ A EVANGHELIEI

Aflând că vrem să tâlcuim rugăciunea Tatăl Nostru, cineva s-ar întreba pe bună dreptate: „De ce ar mai fi nevoie de aceasta? Că doar este o rugăciune simplă, nu?” Așa spunem: „simplu, ca Tatăl Nostru”. Au trecut două mii de ani de creștinism, și încă învățăm. Unde învățăm? La școala rugăciunii, care este Biserica, avându-L pe Hristos Învățător. Într-un comentariu la rugăciunea Tatăl Nostru, Sfântul Grigorie al Nyssei, în secolul al IV-lea, scria cu oarecare mâhnire: „Oamenii se silesc pentru toate, însă numai de folosul rugăciunii nu au nicio grijă.”¹ Cât de actual este cuvântul Sfântului Grigorie! Să ne întrebăm: într-o zi, cât consacram rugăciunii și oare cât timp pierdem fără rost? Pentru mulți, astăzi, timpul este o problemă. Sub presiunea grijilor, vremea petrecută în rugăciune pare un timp pierdut. Merită amintit aici cuvântul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, care spunea: „pentru creștin, timpul rugăciunii, departe de a fi timp irosit, este timp binecuvântat, timp în care intră veșnicia și timp care conduce către veșnicie.”²

¹ Sfântul Grigorie de Nyssa, *Despre Rugăciunea domnească*, Cuvântul I, col. PSB vol. 29, traducere de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, Editura IBMBOR, București, 1982, p. 403.

² † Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Comori ale Ortodoxiei. Explorări teologice în spiritualitatea liturgică și filocalică*, ed. a II-a, Editura Basilica, București, 2021, p. 10.

Rugăciunea nu este o obligație, nicidecum, ci o cale, o șansă de a intra în dialog cu Dumnezeu, tocmai pentru că El este viu, iar noi avem conștiința că stăm înaintea Lui cu gânduri și cuvinte vrednice de El: „Când ne rugăm – scrie Sfântul Ciprian al Cartaginei – vorba și ruga noastră să fie cu smerenie, în liniște și cuviință, gândindu-ne că ne aflăm în fața lui Dumnezeu.”³ Avem impresia că noi Îl căutăm pe Dumnezeu, noi avem inițiativa, efortul pare că e doar al nostru. Poate tocmai de aceea se întâmplă să și renunțăm pripit, prea repede, oboșiți pe acest drum. De fapt, cred că Dumnezeu Se interesează de noi înainte ca noi să ne interesăm de El. Cum așa? Oare nu zice psalmistul: „Înainte de a rosti eu vreun cuvânt, iată, Tu, Doamne, le-ai cunoscut pe toate”? (*Psalmi* 138, 4-5) Iar în cartea Apocalipsei, Domnul ne spune: „Iată, Eu stau la ușă și bat. De va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine.” (*Apocalipsa* 3, 20) Așadar, Dumnezeu ne caută și ne cheamă, iar noi se cuvine să-I răspundem din inimă, printr-o rugăciune simplă, cu simțire. Iată o mărturie! Într-o seară de miercuri, 5 februarie 2003, la Facultatea de Teologie „Justinian Patriarhul” din București, în Amfiteatrul „Ioan G. Coman” arhiepiscop, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel – pe atunci Mitropolit al Moldovei și Bucovinei – a ținut o meditație consacrată Părintelui Dumitru Stăniloae, ca „dascăl al rugăciunii”. M-a impresionat întreita mărturie cu privire la experiența rugăciunii în viața Părintelui Stăniloae: rugăciunile mamei sale și ale doamnei Maria, soția Părintelui, rugăciunea din închisoare și rugăciunea personală. Părintele Patriarh a vorbit despre șansa pe care a avut-o în 1977, în

³ Sfântul Ciprian al Cartaginei, *Despre Rugăciunea Domnească* IV, în *Apologeti de limbă latină*, col. PSB 3, Editura IBMBOR, București, 1981, p. 465.

Franța, cu ocazia unui congres de teologie, fiind găzduit în aceeași cameră cu Părintele Stăniloae, la Institutul Sfântul Serghie din Paris: „Înainte de culcare, părintele Stăniloae a zis: „*Să ne rugăm*”. Și ne-am rugat, am stat așa în poziție de rugăciune, iar dânsul a rostit pe de rost rugăciunile începătoare, dar pentru că n-aveam Ceaslovul cu noi, dânsul s-a rugat liber. Când am auzit cum se roagă, îmi venea să cred că e alt om. O rugăciune simplă, profundă, sensibilă, fără nicio idee teologică elaborată. Zicea doar: „*Doamne, ajută-ne! Doamne, fii cu noi! Doamne, iartă-ne!*”, exact așa cum vorbește un copil cu tatăl său, în familie. O simplitate pe care o vezi numai la oamenii de la țară, care n-au trecut niciodată printr-o școală teologică, dar care se roagă cu foarte multă convingere și credință, într-o uimitoare intimitate și familiaritate cu Dumnezeu. După aceea, în ziua următoare, eu am îndrăznit și am întrebat: „*Părinte Profesor, mă iertați, dar eu m-am mirat când v-ați rugat atât de simplu aseară*”. El mi-a răspuns: „*Cea mai mare ispită este să teologhisești în timpul rugăciunii. Atunci nu vorbești cu Dumnezeu, vorbești cu tine însuși despre El.*”⁴

Noi o numim și Rugăciunea domnească tocmai pentru că a fost rostită de Hristos Domnul și știm că ni s-a păstrat în Sfintele Evanghelii în două versiuni, în relatarea Sfântului Evanghelist Matei (6, 9-13)⁵ și în cea a Sfântului Evanghelist Luca (11, 2-4)⁶.

⁴ † Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Știința mântuirii. Vocația mistică și misionară a teologiei*, Editura Basilica, București, 2014, pp. 223-224.

⁵ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei* IV-VI, traducere, introducere, indici și note de Pr. Prof. Dumitru Fecioru, col. PSB, vol. 23, Editura IBMBOR, București, 1994, pp. 249-255.

⁶ Sfântul Teofilact al Bulgariei, *Tălcuirea Sfintei Evanghelii de la Luca*, Editura Sophia, București, 2007, pp. 145-147.

Versiunea Sfântului Matei este mai extinsă și face parte din Predica de pe munte, alături de Fericiri, de cuvintele Mântuitorului cu privire la rugăciune, milostenie și post⁷. Textul Sfântului Evanghelist Luca este mai scurt, mai concentrat, rugăciunea fiind rostită de Mântuitorul și dată ca model la cererea ucenicilor. Ucenicii L-au rugat pe Mântuitorul: „Doamne, învață-ne să ne rugăm!” (*Luca* 11, 1)⁸

Un cunoscut scriitor bisericesc care a trăit în secolele II-III, Tertulian, într-un comentariu al său la rugăciunea Tatăl Nostru, avea să o numească „un rezumat al întregii Evanghelii”. Pentru frumusețea, bogăția și puterea ei, Rugăciunea Domnească a intrat în cultul Bisericii ca un adevărat model de rugăciune. Trebuie să amintim și lucrul acesta, și anume faptul că lucrarea numită *Didabia sau Învățătura celor doisprezece apostoli*, scrisă către sfârșitul primului secol creștin, recomanda rostirea rugăciunii Tatăl Nostru de trei ori pe zi⁹. În toată tradiția Bisericii regăsim foarte multe tâlcuiri la Rugăciunea Domnească. Să amintim doar pe Tertulian, Origen, Sfântul Ciprian al Cartaginei, Sfântul Grigorie al Nyssei, Fericitul Augustin, Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Maxim Mărturisitorul¹⁰.

Merită să amintim faptul că la Ierusalim, pe Muntele Măslinilor, există o mănăstire care se cheamă *Le Carmel du Pater*, iar în incintă, pe ziduri, în plăci mari de ceramică, este tradusă

⁷ Cf. Ulrich Luz, *Predica de pe munte (Matei 5-7)*, traducere de Ligia Taloș și Romeo Popa, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2011, pp. 317-352.

⁸ Iosif Camară, „Rugăciunea *Tatăl nostru* în limba română. Schiță istorică”, în *Horeb* 1, 2019, pp. 99-122.

⁹ *Didabia sau Învățătura celor doisprezece apostoli* 8, 3.

¹⁰ Cf. Pr. Dr. Vasile Vlad, *Comentariile patristice la Tatăl Nostru în Biserica primelor cinci secole. Perspectivă morală*, Editura Astra Museum, Sibiu, 2016.

Rugăciunea Tatăl Nostru în peste 200 de limbi¹¹. Trebuie spus că rugăciunea Tatăl Nostru marchează toate slujbele Bisericii. Ne amintim cuvintele de la Sfânta Liturghie, înainte de a rosti, într-un cuget, Rugăciunea Domnească: „Și ne învrednicește pe noi, Stăpâne, spune preotul, cu îndrăznire, fără de osândă, să cutezăm a Te chema pe Tine, Dumnezeu Cel ceresc, Tată, și a zice.” Rostim Rugăciunea Tatăl nostru întotdeauna înainte de masă, ca o binecuvântare. O regăsim între rugăciunile începătoare și poate ne este de folos să amintim cuvântul Sfântului Grigorie de Nyssa: „Dacă s-ar pune rugăciune înaintea oricărei lucrări pe care o începem, păcatul n-ar mai afla intrare în suflet.”¹²

Observăm că rugăciunea cuprinde mai întâi această invocare: „Tatăl nostru, Care ești în ceruri”, apoi șapte cereri, iar la final o formulă doxologică, o formulă de slăvire, pe care ne-o amintim rostită de preot: „Că a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.” La o privire atentă în *Evanghelia după Matei*, înainte de a rosti Tatăl nostru, Mântuitorul vorbind despre milostenie și rugăciune, spune: „Iar Tatăl, care vede în ascuns, va răsplăti”. Oare cine este acest Tată? Iată că în Rugăciunea Domnească, Mântuitorul Îl numește, Îl arată: este Dumnezeu-Tatăl, despre care doar Fiul Său poate da mărturie. Fiul lui Dumnezeu făcut Om la plinirea vremii. Din iubire, Fiul ne face și pe noi părtași, la condiția de fii ai Tatălui ceresc.

Știm că termenul „tată” sau „părinte” este redat în aramaică prin „abba”, dar are un sens de profundă apropiere și relație, o

¹¹ www.carmeldejerusalem.com (accesat în data de 28.01.2025).

¹² Sfântul Grigorie de Nyssa, *Despre Rugăciunea domnească*, Cuvântul I, p. 405.

intimitate aparte și foarte multă tandrețe¹³. Termenul „tăticule” ar exprima adevăratul sens, cel de încredere, duioșie, iubire și siguranță. Această înțelegere avea să-l facă pe Sfântul Apostol Pavel să le scrie creștinilor din cetatea Galata: „Pentru că sunteți fii, a trimis Dumnezeu pe Duhul Fiului Său în inimile voastre, care strigă: Avva, Părinte!” (*Galateni* 4, 6). Iar creștinilor din Roma, același sfânt apostol: „ați primit Duhul Înfierii, prin care strigăm: Avva! Părinte!” (*Romani* 8, 15)

Trebuie spus că primul om din Scriptură care îl numește pe Dumnezeu „tată” este Moise (*Deuteronom* 32, 6). Aceasta nu înseamnă, evident, că Dumnezeu nu S-a arătat, nu S-a manifestat ca Părinte dintr-un început, ci arată faptul că omul a ajuns în timp, prin experiență, să-L vadă pe Dumnezeu și să-L înțeleagă ca Tată. Spunem „Tatăl nostru”. Oare de ce la plural, pentru că numai Iisus Hristos ar avea dreptul să-L numească și să-i spună „Tatăl Meu”? Mântuitorul vrea, de asemenea, să ne socotim frați și să arătăm iubire între noi, ca fii ai aceluiași Tată¹⁴. Tocmai de aceea, în primele veacuri, cei care se pregăteau să devină creștini rosteau abia în ziua Botezului, pentru prima dată, rugăciunea Tatăl Nostru. De ce? Pentru că abia atunci deveneau creștini, primind înfierea prin Taina Sfântului Botez. Atunci când spunem „Tatăl nostru”, înțelegem și simțim că nu suntem singuri. Iată, ne adresăm lui Dumnezeu ca Părintelui care ne ocrotește, ne ajută, ne călăuzește

¹³ Raniero Cantalamessa, *Un imm al tăcerii. Meditații despre Tatăl Ceresc*, traducere de Pr. Alexandru Moldovan, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2015, p. 84.

¹⁴ Olivier Clément, *Trei rugăciuni. Tatăl Nostru, Împărate Ceresc, Rugăciunea Sfântului Efreem Sirul*, traducere de Ileana Grigore, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2014, p. 12.

și ne apără. Oare cum ar trebui să fie viața noastră astfel încât să cutezăm a-L numi pe Dumnezeu „Tată”?¹⁵

„Tatăl nostru, care ești în ceruri”. Ce semnificație are această expresie? Da, e surprinzător. Oare nu spunem noi că Dumnezeu este pretutindeni? De ce „în ceruri”? Evident, detaliul nu este unul astronomic sau fizic și nu face referire la spațiu. El arată, pe de o parte, că Dumnezeu nu este material, nu se confundă cu lumea, El fiind Creatorul lumii, deci cauza lumii și, pe de altă parte, descoperă și un sens duhovnicesc, și anume un progres spiritual, o stare duhovnicească, spunea cineva, o verticalitate a vieții întru dobândirea asemănării cu Dumnezeu. Tocmai de aceea Sfântul Apostol Pavel le spunea Filipenilor: „Cetatea noastră este în ceruri” (3, 20), iar în iconografia Bisericii apare imaginea scării ce leagă pământul de cer, zugrăvind tocmai efortul duhovnicesc în asumarea treptelor vieții bineplăcute lui Dumnezeu, o viață pe care Dumnezeu poate să o binecuvânteze.

În prima cerere a Rugăciunii Domnești ne rugăm ca numele lui Dumnezeu să se sfințească. Cum să se sfințească numele lui Dumnezeu? Știm că în Sfânta Scriptură numele este esențial; am amintit de proorocul Moise mai devreme. Tot lui Moise, Dumnezeu îi descoperă numele Său, spunându-i: „Eu sunt Cel ce sunt” (*Ieșirea* 3, 14). Numele, așadar, definește Persoana, dar nu oricum, ci Persoana în relație cu ceilalți. Adică: Eu sunt Părinte al poporului, Eu sunt Părinte pentru om. Deci, Eu sunt în relație cu poporul și cu fiecare în parte.

¹⁵ Sfântul Grigorie de Nyssa, *Despre Rugăciunea domnească*, Cuvântul I, pp. 418-419.

La sfârșitul slujbei de la sinagogă se rostea o rugăciune care se numea Kaddish, rugăciune prin care se slăvea numele lui Dumnezeu. Cu siguranță, Mântuitorul a cunoscut această rugăciune. Și nu doar că a depășit-o, ci a și desăvârșit-o prin cuvântul Său, prin lucrarea Sa mântuitoare¹⁶. Fericitul Augustin ne învață foarte clar: „a sfinți numele lui Dumnezeu înseamnă a deveni sfânt.” (*Omilia 59*). Iată, așadar, sensul. Adică să răspundem chemării lui Dumnezeu la desăvârșire, să nu fim indiferenți și să nu bagatelizăm această vocație. Mi-a plăcut foarte mult cuvântul părintelui Galeriu, vorbind despre această sfințire. Cum ne sfințim și ce ne sfințește pe noi? „Ne sfințește dumnezeiescul cuvânt al Evangheliei, [...] ne sfințesc Tainele Bisericii, în special Dumnezeiasca Euharistie, Sfânta Cruce, Sfintele Icoane. Ne sfințesc virtuțile [...], iar dacă Numele lui Dumnezeu este iubire, a sfinți Numele Lui înseamnă că și tu, omule, cel zidit după chipul Lui, ești chemat să fii și să devii tot mai mult iubire.”¹⁷

A doua cerere a rugăciunii: „Vie Împărăția Ta”. Despre ce împărăție este vorba? Când eram copil, îmi amintesc, încercam să înțeleg ce înseamnă „vie”; uneori auzeam „fie”. Sensul însă este: „să vină”, „să vină Împărăția Ta”. Este interesant că într-o variantă foarte veche a Evangheliei după Luca apare formula „Vie Duhul Tău cel Sfânt”, adică „să vină Duhul Tău cel Sfânt asupra noastră și să ne curățească”. Sfântul Grigorie al Nysei, apelând la această versiune mai veche, folosea în comentariul său la Tatăl Nostru acest text cu privire la Duhul Sfânt¹⁸, ca argument

¹⁶ Olivier Clément, *Trei rugăciuni*, p. 7.

¹⁷ Părintele Galeriu, *Rugăciunea Tatăl Nostru. Cartea celor Nouă Fericiri*, Editura Arhiepiscopiei Târgoviștei, Târgoviște, 2018, p. 27.

¹⁸ Sfântul Grigorie de Nyssa, *Despre Rugăciunea domnească*, Cuvântul I, p. 429.

teologic împotriva ereziei care nega dumnezeirea Duhului Sfânt, erezie care a și fost condamnată la al doilea Sinod Ecumenic, în 381, la Constantinopol.

Citind paginile Evangheliilor, vedem că în centrul propovăduirii Mântuitorului stă învățătura despre Împărăția lui Dumnezeu. Multe cuvinte, multe pilde amintesc despre ea. De-a lungul timpului, Împărăția lui Dumnezeu a fost înțeleasă ca o realitate de la sfârșitul veacurilor, de unde și imaginea unui creștinism nerealist, ca o religie a unei alte lumi. În această logică, evident deformată, una care nu înțelege adâncul Scripturii, „Vie Împărăția Ta” sau „Vină Împărăția Ta” ar însemna ca lumea să dispară, că lumea să-și atingă sfârșitul. Și atunci, ne întrebăm: de ce Hristos a spus că Împărăția a și venit, că ea este în mijlocul oamenilor, în lăuntrul lor chiar? Pentru că, prin ea, Domnul înțelegea întâlnirea dintre Dumnezeu și om, iar omul care Îl primește pe Dumnezeu și crede în El va dobândi viața veșnică, pregustând-o încă din această lume. Mă întreb: oare ne regăsim în această realitate?

A treia cerere a rugăciunii: „facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pământ”.

Pare simplu, nu? Uneori rostim așa, cu multă ușurință: „Fie voia Domnului!” Buzele rostesc cuvintele, însă mintea și inima, mai ales la vreme de încercare și de cumpănă, „Dumnezeu trebuie să Se plece voii omului, nu viceversa”¹⁹, iar omului spune, de fapt: „Fie voia Ta, Doamne, dar cum vreau eu!” Dacă omul nu Îl privește și nu Îl înțelege pe Dumnezeu ca pe un Tată iubitor, milostiv, atât de bun încât și-a dat Fiul Său spre jertfă pentru mântuirea lumii

¹⁹ Alexander Schmemmann, *Tatăl Nostru*, traducere de Luminița-Irina Niculescu, Editura Sophia, București, 2008, p. 44.

și a omului, nu va accepta voia sau voința lui Dumnezeu și va crede că lucrarea lui Dumnezeu îi știrbește sau chiar îi anulează libertatea²⁰. Uneori omul cere, dar rugăciunea nu se împlinește, și atunci se revoltă, fără să gândească la faptul că dorința nu îi este de folos cu adevărat. Este inspirat cuvântul Mitropolitului Antonie Plămădeală, care spunea așa: „Dumnezeu, văzând dincolo de pereți, văzând dincolo de azi și mâine și poimâine, pentru că la Dumnezeu există un permanent azi, nu ne dă ceea ce noi credem că ne-ar folosi, dar El știe că nu ne-ar folosi.”²¹ Cheia ne-o dă Mântuitorul atunci când spune: „Nu caut voia Mea”, și vorbea despre Sine, „ci voia Tatălui Meu, care M-a trimis” (Ioan 5, 30) sau în grădina Ghetsimani, cu sudoare de sânge, spunând: „Nu voia Mea, ci voia Ta, (Părinte), să se facă”, să se împlinească, iar această ascultare cu adevărat s-a împlinit prin Pătimirile Sale și moartea pe Cruce. Voia lui Dumnezeu este întotdeauna spre binele și fericirea omului. De aceea ne rugăm ca ea să se regăsească și în viața noastră, aici pe pământ. La început am spus că Hristos bate la ușa sufletului nostru și ne cheamă. Să-I răspundem în chip firesc, având o conștiință vrednică de Rugăciunea Domnească, pe măsura îndrăznelii de a-L numi pe Dumnezeu Tată, pentru ca El să recunoască în noi chipul Său.

A patra cerere: „Pâinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi.”

Pare că primele trei cereri se referă doar la Dumnezeu, însă ele îl implică și pe om. De aceea, înainte de a vedea ceea ce ne poate

²⁰ Sfântul Ciprian al Cartaginei, *Despre Rugăciunea Domnească* XIV-XVI, pp. 168-171.

²¹ Mitr. Antonie Plămădeală, *Tatăl Nostru. Nu suntem singuri*, Editura Sophia, București, 2016, p. 60.

da Dumnezeu, trebuie să fim mai întâi într-o legătură personală cu El. Pe de altă parte, Domnul vrea să ne spună că rugăciunea nu înseamnă doar: eu vreau, eu cer, eu aștept mereu ceva, ci în primul rând să fiu în comuniune cu El, să-L am pe Dumnezeu în viața mea ca reper fundamental.

Pâinea nu înseamnă doar hrana trupească necesară existenței, ci tot ceea ce este indispensabil vieții. S-au dat multe interpretări acestei expresii, de la sensul cel mai concret până la un sens cu totul spiritual, acesta din urmă regăsit în scrierile lui Origen, Sfântul Ambrozie sau Fericitul Ieronim. Sintetizând, înțelegem pâinea în sens material, ca o hrană pentru trup. În al doilea rând, pâinea ca realitate a Cuvântului lui Dumnezeu și, nu în cele din urmă, ca „hrana cea adevărată”²², pâine a Împărăției, și anume Sfânta Euharistie²³. „Întru toate – ne arată părintele Galeriu în comentariul său – Iisus Hristos, ca Trup și Sânge, Cuvânt și Adevăr, este hrană, viață, Euharistie. Astfel, *pâinea noastră cea spre ființă* înseamnă deopotrivă pâine a trupului și pâine a sufletului.”²⁴

Spunând „dă-ne o nouă”, conștientizăm că Dumnezeu este sursa, prin purtarea Sa de grijă plină de iubire. „Nu mă rog Ție – spune Sfântul Nicolae Velimirovici – pentru pâinea mea, ci pentru „pâinea noastră”. Ce folos dacă am pâine numai eu, când frații mei flămânzesc împrejurul meu?”²⁵ În scrierile Sfântului Isaac Sirul există o scurtă tâlcuire la Rugăciunea Tatăl Nostru:

²² Origen, *Despre Rugăciune*, traducere Pr. Prof. Teodor Bodogae, col. PSB, serie nouă, vol. 21, Editura Basilica, București, 2022, p. 119.

²³ Sfântul Ciprian al Cartaginei, *Despre Rugăciunea Domnească* XVIII, pp. 171-172.

²⁴ Părintele Galeriu, *Rugăciunea Tatăl Nostru*, p. 43.

²⁵ Sfântul Nicolae Velimirovici, *Tâlcuire la Tatăl Nostru*, traducere Ionuț și Sladjana Gurgu, Editura Predania, București, 2018, p. 19.